

—Θέατρο Κοτοπούλη (θίασος «Ἐλευθέρα Σκηνή» Frantisek Langer: «Περιφέρεια» (ἔργο σὲ 3 πράξεις καὶ 13 εἰκόνες).

Τὸ ἔργο τοῦ τσεχοσλαβικοῦ συγγραφέα χρησιμοποιεῖ γιὰ «θέση» τὴ σύγκρουση τῆς θείας καὶ ἀνθρώπινης δικαιοσύνης, θέμα ποῦ ἀπὸ αἰῶνες εἶνε ἀντικείμενο δραματικῆς ἐξετάσεως καὶ ποῦ χωρεῖ, μὰ καὶ δὲν ἐλύθηκε ἀκόμα κοινωνικά, στὸ νεώτερο δραματολόγιο, μὰ στὴν περίπτωση αὐτὴ χρειάζεται ἐξαιρετικὴ σύλληψη γιὰ νὰ βγῆ τὸ ἔργο μὲ ξιάστερα ἠθικὰ συμπεράσματα καὶ μὲ γερά ἐπιχειρήματα περιστατικῶν καὶ ψυχολογικῶν ἀναλύσεων, πράμα ποῦ, μ' ὅλη του τὴν καλὴ πρόθεση, δὲν τὸ κατορθώνει ὁ συγγραφέας. Ἡρωας τοῦ ἔργου εἶνε ἓνας ἐπαγγελματίας χορευτῆς ἀπόφοιτος τῶν φυλακῶν ποῦ γνωρίζει σὲ μιὰ κακόφημη ἀπόκεντρη συνοικία τῆς Πράγας μιὰ πόρνη καὶ τὴν

ἐρωτεύεται ἀληθινὰ σὲ σημεῖο ποῦ νὰ ζηλοτυπήσῃ ἓνα πελάτη της καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Τὸ ἔγκλημα ὅμως περὶν ἀπαρατήρητο καὶ ὁ φονιάς μένει ἀκαταδίωκτος. Μιὰ μέρα ὅμως καθὼς τὸν βαρβαίνει ἡ συνείδησή του πάει καὶ τὸ ἐξομολογεῖται στὸν ἀσπινόμο χωρὶς καὶ νὰ γίνῃ πιστευτός. Ἀπογοητευμένος ποῦ δὲν πετυχαίνει νὰ τὸν τιμωρήσουν καταφεύγει σ' ἓνα δικαστικὸ ἀποτυχημένο (ἐπειδὴ ἐδίκαζε σύμφωνα μὲ τὴ συνείδηση καὶ ὄχι σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους) καὶ τοῦ ἐξομολογεῖται. Ὁ δικαστικὸς τὸν κρίνει κατὰ συνείδηση, ζυγίζει τὰ ἐλατήρια τοῦ φόνου καὶ τὸν ἀθώνει, λυτρώνοντας τὴν ψυχὴ τοῦ φονιά ἀπὸ τὸν ἐφιάλτη της.

Ἡ ἐξομολόγησις τοῦ φονιά μὲ τὴν ὀχρὴ σκιαγραφία τῆς ψυχολογικῆς πάλης δὲν εἶνε οὔτε κἀν ἓνα σκίτσο πρόχειρο ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτη ἀνάπτυξη ποῦ ἔκανε στὸ ἴδιο θέμα ὁ Ντοστογιέβσκι μὲ τὸν Ρασκολνικόφ του. Οἱ ἄλλες σκηνές ποῦ μπαίνουν γιὰ νὰ δυναμώσουν τὸ ἔργο μὲ τὶς δεκαεφθεῖς ἐναλλαγὰς εἰκόνων δὲν κατορθώνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τὸ κάνουν πειὸ ἄτονο. Γιατὶ οἱ ἐναλλαγές αὐτές ποῦ γίνονται στὰ νεώτερα δραματικά ἔργα ἀπὸ συναγωνισμό στὶς θεαματικὲς ἐπιθεωρήσεις δείχνουν τὴν δραματικὴ ἀδυναμίαν τοῦ ἔργου καὶ ἴσως ν' αὐξάνουν τὴ θεαματικότητά του μὰ πάντα ζημιώνουν τὴ σοβαρότητά του. Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἔργου φαίνεται ἀκόμα καὶ στὸν δογματικὸ ἄνθρωπο τοῦ προλόγου ποῦ ἔρχεται καὶ λέει μονολογώντας πράγματα ποῦ ἔπρεπε ν' ἀναπτυχθοῦν σὲ ζωντανὰ δυνατὰ δραματικὰ ἐπεισόδια ἀπὸ τὰ ὁποῖα αὐθόρμητα νὰ βγαίῃ τὸ δίδαγμα καὶ χωρὶς ἀνάγκη ἄλλων ἐπεξηγήσεων. Ἀσφαλῶς τὸ θέμα ποῦ καταπατήσθηκε ὁ τσεχοσλοβάκος συγγραφέας εἶνε πολὺ λεπτὸ ἐπειδὴ εἶνε πολὺ παλιὸ καὶ συγχρόνως καὶ πολὺ νέο. Δὲν κατόρθωσε ὅμως νὰ τὸ ἀναπτύξῃ ὅπως πρέπει. Ἔπεσε σὲ ἀπειρες κοινοτυπίες στὸ ψυχολογικὸ καὶ ἐπεισοδιακὸ ἐπίπεδο. Ἀτόνησε τὴ δραματικὴ ἐνέργεια μὲ τὶς ἀλλαγές τῶν εἰκόνων. Κι' ἔδειξε τὴν ἀδυναμίαν του μὲ τὸν ἄνθρωπο τοῦ προλόγου καὶ μὲ τὴν οὐρανοκατέβατη ρητορία τοῦ ἀποτυχημένου δικαστοῦ.

Μὰ κ' ἡ ἐκτέλεσις ἦταν ὀλότελα ἀψυχολόγητη. Κι' ἀποροῦμε πὼς ἐγινε αὐτὸ ἀπὸ ἓνα θίασο πραγματικὰ εὐσυνείδητο ὅπως τῆς κυρίας Κοτοπούλη. Καὶ νοὶ μὲν ἡ κυρία Κοτοπούλη ἐκράτησε ἄψογα τὸν ρόλο της. Ἀλλὰ ὁ κ. Μυράτ, ὀλότελα ἀκατάλληλος γιὰ τὴν ψυχολογία τοῦ ἡρώα του, ἐξαντάκωσε καὶ τὸ ἀναγνωρισμένο ταλέντο του καὶ τὸ ἔργο καὶ τοὺς συνεργάτες του ἀκόμα. Κ' ἔτσι πέρασε ἀπαρατήρητο τὸ ὠραῖο παίξιμο τοῦ κ. Λογοθέτη, τοῦ κ. Μινωτῆ καὶ τῆς δ. Χατζηπαναγιώτου. Παρεσύρθη καὶ ὁ κ. Ροζάν, παρ' ὅλη τὴν προσπάθειά του. Αὐτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν συγγραφέα. Ἀριστεις ἦσαν οἱ σκηνογραφίαι, ἔργα τοῦ κ. Κλώνη.